

Erasmus+

PaRentsEdu - The Parents' Role in the out-of-school Education of their children

Project number: 2017-1-PL01-KA204-038295

Learning Platform - Module 4

‘Umiejętności z zakresu efektywnej komunikacji z dzieckiem – lepsze wzajemne zrozumienie w różnych sytuacjach.’

Zawartość

Struktura nauczania dla Modułu 4

Handouty dla Modułu 4

Formularz ewaluacyjny

Bibliografia i odnośniki

Erasmus+

Numer projektu: 2017-1-PL01-KA204-0382

Struktura Modułu Szkoleniowego

Numer	MODUŁ 4
Tytuł modułu	Umiejętności z zakresu efektywnej komunikacji z dzieckiem – lepsze wzajemne zrozumienie w różnych sytuacjach.
Temat/Krótki opis	<p>Aby rozwiązać problem, musisz najpierw być w stanie skutecznie się komunikować. Dla rozwoju w zakresie pozytywnego rodzicielstwa konieczne jest rozwijanie dobrych umiejętności komunikacyjnych z dzieckiem, aby zapewnić wzajemne zrozumienie.</p> <p>Ten moduł jest zaproszeniem dla rodziców do działania i rozwijania umiejętności, które sprawią, że będą w stanie pomóc dziecku w kształtowaniu nowych umiejętności komunikacyjnych co sprawi, że staną się oni świadomi i skoncentrowani na odbiorcy.</p> <p>Będziemy ćwiczyć umiejętności z zakresu dwóch rodzajów komunikacji: niewerbalnej i werbalnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikacja werbalna <p>W środowisku szkolnym chodzi o rozwijanie zdolności rozwiązywania problemów, rozwiązywania konfliktów, a także dokonywania wyborów i nadawania relacji odpowiedniej dynamiki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikacja niewerbalna <p>Nauka poprzez obserwację, inspirowanie do poszukiwania odpowiedzi, umiejętność współpracy, zdolność do odczytywania sygnałów płynących z otoczenia.</p>
Grupa docelowa	Rodzice, nauczyciele, wychowawcy, opiekunowie prawni, trenerzy, terapeuci, animatorzy
Cel ćwiczeń	Celem szkolenia w tym module jest skupienie się na zwiększeniu wzajemnego zrozumienia między rodzicami i dziećmi poprzez różne rodzaje komunikacji.
Cele kształcenia/ Umiejętności uczniów	<p>Po tym szkoleniu uczniowie zdobędą umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikacji werbalnej • Komunikacji niewerbalnej

Erasmus+

Ce projet a été financé avec le soutien de l'Union européenne publication reflète les opinions de l'auteur, et la Commission européenne ou Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji - Agencja d'Erasmus + en Pologne ne peut être tenue responsable de toute utilisation qui peut être faite des informations contenues dans le document.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznawania emocji • Empatii • Współpracy
Wskazówki dla trenera	<p>Trener przedstawi się, powita uczestników, a następnie proponuje dwie gry typu lodołamacz:</p> <p>Handout = Handout 4.x Gra z liną - Handout 4.1. Przykrywka - Handout 4.2.</p> <p>Trener przedstawia cele modułu 4 i kontekst teoretyczny.</p> <p>Chwyć palec - Handout 4.3</p> <p>Następnie trener oferuje wybrane ćwiczenia:</p> <p>Ćwiczenie 1. Komunikacja werbalna Handout 4.4: Dwie prawdy i kłamstwo</p> <p>Ćwiczenie 2. Komunikacja niewerbalna. Handout 4.5: Pantomima</p> <p>Ćwiczenie 3. Rozpoznawanie emocji. Handout 4.6: Narysuj swoje emocje</p> <p>Ćwiczenie 4. Aktywne słuchanie i lepsza komunikacja Handout 4.7: Usłyszana historyjka</p> <p>Ćwiczenie 5. Współpraca Handout 4.8. Przez pole minowe, bomba!</p> <p>Po wykonaniu wszystkich ćwiczeń trener powinien przeznaczyć czas na podsumowanie, pytania i ewentualne komentarze.</p> <p>Działania są zróżnicowane i mogą być przeznaczone dla różnych grup. Musisz w odpowiedni sposób przygotować się do zajęć taka by dostosować ćwiczenia odpowiednio do grupy docelowej i oczekiwań.</p>

Erasmus+

Numer projektu: 2017-1-PL01-KA204-0382

	<p>Aktywności dodatkowe znajdziesz w oddzielnych plikach. .</p> <p>Dyskusje po każdym ćwiczeniu należy traktować jako obowiązkowy element zajęć, ponieważ to ważne aby uczestnicy mieli możliwość podzielić się swoimi przemyśleniami, odczuciami i refleksjami z innymi</p> <p>Na koniec prosimy o wypełnienie formularza ewaluacyjnego abyśmy mogli w dalszym ciągu doskonalić nasze materiały.</p>
--	---

3. Files to hand out: separate files – Module 4 for Handouts ParentsEdu

W folderze o nazwie „Moduł 4 handouty” znajdziesz ćwiczenia do tego modułu.

4. Ewaluacja.

Trener może zaproponować własną metodę oceny lub użyć naszego formularza, znajduje się w oddzielnym pliku o nazwie *Evaluation of the Session*.

5. Bibliografia i odnośniki

W pliku zatytułowanym *Bibliografia i odnośniki* znajdziesz książki, artykuły i inne materiały do dalszego pogłębiania wiedzy na temat komunikacji i jej możliwych zastosowań w środowisku edukacyjnym.

Erasmus+

Ce projet a été financé avec le soutien de l'Union européenne publication reflète les opinions de l'auteur, et la Commission européenne ou Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji - Agencja d'Erasmus + en Pologne ne peut être tenue responsable de toute utilisation qui peut être faite des informations contenues dans ce document.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Handout 4.1

Nazwa: Gra z liną

Potrzebne materiały: Lina, wstążka, kreda lub inne narzędzie, dzięki któremu będzie można zaznaczyć linię na ziemi.

Liczba uczestników: 10 / 25

Wiek uczestników: 8+

Wymagany czas: 10 min

Cele: Zapoznanie uczestników, wzbudzenie poczucia komfortu, polepszenie współpracy grupy

Opis metody:

Uczestnicy siadają razem w jednej linii. Celem gry jest ustawić się w kolejności alfabetycznej bez opuszczania łańcucha, który stworzyła grupa. Nie mogą też ze sobą rozmawiać.

Link lub zdjęcie:

Handout 4.2

Nazwa: Przykrywka

Potrzebne materiały: koc, lub zasłona

Liczba uczestników: 5 do 10 osób na drużynę (maksymalnie 20 graczy)

Wiek uczestników: 10 +

Wymagany czas: 10 - 20 min

Cele: Grupowa, zapoznanie się grupy, Ten rodzaj aktywności jest dobrym sposobem by uczestnicy zapamiętali swoje imiona i dobrze się przy tym bawili

Opis metody:

- Tworzymy dwie duże drużyny (5 do 10 osób na drużynę)
- Prosimy by każda z drużyn ustawiła się po przeciwnej stronie pokoju
- Prosimy dwóch ochotników o potrzymanie koca lub kurtyny, która będzie teraz ustawiona pomiędzy dwoma grupami tak, aby żadna z grup nie widziała siebie nawzajem. Jeśli uczestnicy się nie znają, szybko ich sobie przedstawiamy.
- Każda runda będzie polegała na tym, że jedna z drużyn wybiera wolontariusza, który będzie siedział lub stał za kurtyną. Prowadzący policzy od 1 do 3, po czym usunie zasłonę. Pierwsza osoba, która poprawnie zidentyfikuje imię ochotnika, zdobywa punkty.
- Powtarzamy, dopóki któraś z drużyn uzyska wcześniej wyznaczoną maksymalną liczbę punktów (albo tyle ile wymaga tego czas). Ta aktywność to dobry sposób na uczenie się imion uczestników!

Link lub obrazek:

Handout 4.4

Nazwa: DWIE PRAWDY I KŁAMSTWO

Potrzebne materiały: Długopisy lub ołówki (powinno wystarczyć dla każdego uczestnika)

Liczba uczestników: 2 + / 25

Wiek uczestników: 7+

Wymagany czas: 15 min

Cele: Zabawa, komunikacja

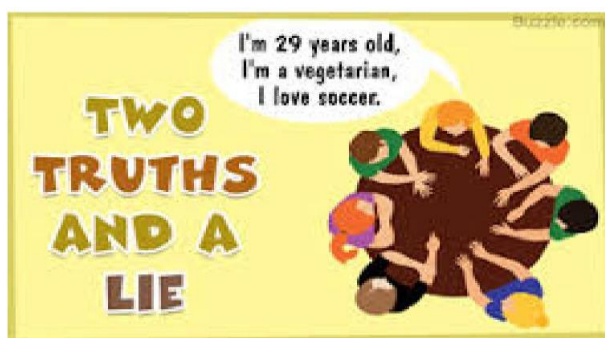
Opis metody:

Każdy w grupie powinien pomyśleć o trzech faktach na temat swojej osoby, którymi zechciałby się podzielić z grupą. Dwie opowieści muszą być prawdziwe, a jedna ma być kłamstwem.

Uczestnicy zapisują swoje historyjki na papierze następnie dobierają się w pary, by wzajemnie opowiedzieć sobie to co opracowali. Po zapoznaniu się z opowieściami celem jest zgadnąć, która z historyjek nie była prawdziwa.

Gra skłania do dyskusji między uczestnikami. Umożliwia również zdobycie nowej perspektywy na koncepcje prawdy i kłamstwa.

Link lub obrazek:

Handout 4.5

Nazwa: PANTOMIMA

Potrzebne materiały: HASŁA z przykładowymi czynnościami do zaprezentowania , krzesło

Liczba uczestników: 6 / 25 osób

Wiek uczestników: 6+

Wymagany czas: 5- 10 min

Cele: Znaczenie komunikacji niewerbalnej, zrozumienie wagi mowy ciała w interakcjach, rozwijanie zdolności wyrażania siebie bez używania słów, większa interakcja między uczestnikami

Opis metody:

- Poproś dwóch wolontariuszy, aby stanęli na środku pokoju (albo gdziekolwiek w pokoju gdzie uczestnicy będą dobrze ich widzieć)
- Animator pokazuje im hasło. Następnie jedna osoba czyta hasło na głos, a druga stara się pokazać wypowiedzianą czynność przy pomocy komunikacji niewerbalnej.
- Następnie prowadzący prosi o komentarz na temat działań wolontariusza.
- Poproś, aby wolontariuszy nagrodzono brawami i pozwól, by wrócili na swoje miejsca
- Na koniec poprowadź dyskusję podsumowującą

HASŁA :

Przesuń krzesło, usiądź na krześle, podnieść krzesło, spójrz na zegarek, rozglądnij się po pokoju, krzycz, inne

Pytania do dyskusji:

W czym tkwi siła komunikacji niewerbalnej? Czy wszyscy odbieramy komunikaty niewerbalne w ten sam sposób? W oparciu o nasze ostatnie ćwiczenie – na co musimy zwrócić uwagę gdy chcemy przekazać coś poprzez komunikację niewerbalną?

Handout 4.6

Nazwa: NARYSUJ SWOJE EMOCJE

Potrzebne materiały: Ołówek i papier

Liczba uczestników: 5 do 25

Wiek uczestników: 15+

Wymagany czas: 15 min

Cele: Komunikacjom, empatia, kreatywność, szansa na wyrażenie emocji. Pokazanie uczestnikom, że wszyscy mogą starać się wyrazić siebie poprzez rysowanie i zmieniać perspektywę.

Opis metody:

Odgórnie wyznacz temat lub poproś uczestników, by skopiowali obraz/pocztówkę. Po tym jak uczestnicy ukończą swoje dzieła, wspólnie rozmawiamy o przeżytym ćwiczeniu.

Przykład:

- Poproś uczestników, by rozdzielili swoją kartkę na cztery sekcje
- Sekcja 1 narysuj coś co wywołuje w tobie strach/śmiech
- Sekcja 2 narysuj coś co sprawia, że jesteś spokojny/szczęśliwy
- Sekcja 3 narysuj coś co cię irytuje/motywuje
- Sekcja 4 narysuj coś co wywołuje w tobie złość/zachwyt
- Pozwól na to aby uczestnicy podzielili się i przedyskutowali swoje rysunki

Link lub obrazek

Handout 4.7

Nazwa: Usłyszana historyjka

Potrzebne materiały: 2 krzesła i jeden arkusz z opowiadaniem dla prowadzącego

Liczba uczestników: 10 + (maksymalnie 25)

Wiek uczestników: 14+

Wymagany czas: 10 + (w zależności od ilości graczy)

Cele: Skupianie się na ważnych elementach opowieści kiedy słuchamy kogoś, układanie w głowie przejrzystej reprezentacji tego co zostało powiedziane, zwiększony poziom zapamiętywania treści i skupianie się na rzeczach podstawowych

Opis metody:

- ❖ Trener czyta historyjkę pierwszej osobie, która wchodzi do pomieszczenia
- ❖ Następnie do pomieszczenia wpuszczany jest drugi uczestnik zajęć. Osoba, która pierwsza usłyszała historyjkę od trenera opowiada z pamięci o czym ona była.
- ❖ Następnie wchodzi kolejna osoba. Uczestnik, który ostatni słyszał historyjkę zawsze opowiada historię nowo przybyłej osobie. Gdy wszyscy uczestnicy skończą słuchać historyjki, można zapytać ostatnią osobę jaką historyjkę usłyszała.
- ❖ Zasady: nie prosimy o powtórzenie, nie odpowiadamy na pytania- po prostu słuchamy tego co inna osoba ma do powiedzenia
- ❖ Na koniec prosimy aby osoba, która usłyszała historyjkę jako ostatnia opowiedziała co usłyszała całej grupie aby sprawdzić czy jest to spójne z opowieścią, którą trener przeczytał.
- ❖ Można się spodziewać, że pod koniec ćwiczenia historia będzie znacząco inna od oryginału

Pytania do dyskusji: Dlaczego zmieniła się treść historyjki? Na czym się skupiamy gdy ktoś nam coś przekazuje? Czy zapamiętujemy najlepszy fragment historii/filmu/wiadomości? Czy myślisz, że gdybyśmy spróbowali ponownie ćwiczenie mogłoby się udać?

Wartość:

- Praca zespołowa jako sposób na rozwiązywanie zadań
- Budowanie pewności siebie i zaufania podczas wykonywania zadania
- Zwiększona komunikacja i dialog pomiędzy uczestnikami

Erasmus+

Project Number: 2017-1-PL01-KA204-0382

BIBLIOGRAFIA I ODNOŚNIKI:

Książki:

ROGERS, C. (1968). *The development of the person*. Inter edition.

ROGERS, C. (2013). *The person-centered therapy*. Amber Eds.

<https://www.psychotherapy.net/data/uploads/5110340dadcd.pdf>

DOLTO, F. (1998). *Everything is language*. Editions Du Seuil.

<http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/doltoe.PDF>

MUCCHIELLI, R. (1989) *The interview face to face in the helping relationship*. Paris: ESF.

https://kissly.net/book/D22727ABE2598706825F?utm_source=ps16&utm_medium=joxolyfuqubo.tk&utm_campaign=fnom&x=935383

ABRIC, JC. (2003). *Psychology of Communication: Theories and Methods*. Paris: Armand Colin Publishing.

https://kipdf.com/abric-j-c-1996-psychologie-de-la-communication-theories-et-methodes-editions-a-c_5aaec45d1723dd95c517fa1f.html

DON MIGUEL RUIZ (1999) *The Four Agreements Toltec, the path to personal freedom*

<http://wtf.tw/ref/ruiz.pdf>

Saint-Exupéry, A. (2012). *The Little Prince*, Paris: Gallimard Jeunesse Library.

http://verse.aasemoon.com/images/f/f5/The_Little_Prince.pdf

RULLAC, S., OTT, L. (2010). *Practical Dictionary of social work*. Paris: Dunod.

Strony internetowe:

<http://www.ateliERGordon.com/les-piliers-de-la-methode-gordon>

1. Twoje dziecko wraca ze szkoły smutne ponieważ ktoś ukradł jego zestaw do rysowania. W jaki sposób odpowiadasz?
  - a. Nie płacz, nic takiego się nie stało.
  - b. Co chwile coś gubisz, nie mam już do ciebie siły
  - c. **Bardzo mi przykro, wiem jak kochałeś ten zestaw. Jeżeli do końca tego tygodnia się nie znajdzie kupimy ci nowy.**

2. Twoje dziecko wraca zirytowane z placu zabaw i mówi „Eryk mnie uderzył i mu oddałem i on też mi oddał”. Jak reagujesz?
  - a. Dobrze zrobiłeś, że oddałeś. Mogłeś mu przyłożyć mocniej!
  - b. Dlaczego Eryk cię uderzył? Pewnie go czymś sprowokowałeś.
  - c. **To bardzo nieładnie z jego strony, zrobmy listę przyjaciół, z którymi możesz się bawić w trakcie przerwy.**

3. Jutro twoje dziecko będzie odpytywane przez nauczyciela i panikuje. W jaki sposób odpowiadasz?
  - a. Przestań, zachowujesz się irracjonalnie i dziecinnie.
  - b. Jakbyś się dobrze przygotował, to teraz nie musiałbyś się tak martwić.
  - c. **To dla ciebie trudne i frustrujące, prawda? Chciałabym mieć magiczną moc by być tam obok ciebie kiedy pani będzie odpytywać. Chcesz się do mnie przytulić?**

4. Twoje dziecko pomalowało ściany w szkole i dostało naganną ocenę z zachowania. Która z tych odpowiedzi byłaby najbardziej adekwatna?
  - a. Jesteś taki nieodpowiedzialny. Dobrze, że cię złapali, może to cię czegoś nauczy.
  - b. Zrób to jeszcze raz a nie rękę za siebie.
  - c. **Ściany nie są do pisania. Piszemy na papierze. Chciałbyś zapisać się na lekcje street artu?**

5. Po szkole twoje dziecko wraca do domu, siedzi w salonie i nic nie robi. Jest wyraźnie znudzone.
- Nie rozmawiacie, zostawiasz dziecko same.
  - Każesz mu odrabiać lekcje przez resztę dnia.
  - Pytasz czego się dzisiaj nauczyło by utrwalić wiedzę uzyskaną w szkole. Utrzymujesz zainteresowanie dzieci poprzez zadawanie różnych pytań.**
6. Twoje dziecko mówi ci, że ich nauczyciel powiedział do nich coś nieprzyjemnego. Jaka jest twoja reakcja?
- Mówisz, że dostało to na co zasłużyło, zważywszy na to jak bardzo irytujące było jego zachowanie.
  - Zakładasz, że dorosły miał rację, nie chcesz słuchać wyjaśnień.
  - Dokładasz wszelkich starań, aby zrozumieć, co się stało, i dajesz sobie czas aby wysłuchać tego, co dziecko ma do powiedzenia.**
7. W jaki sposób możesz komplementować swoje dziecko?
- Opisując, co udało ci się zaobserwować, np. „Widzę, że ostatnio bardzo się starasz o dobre oceny i przynosi to dobry efekt”
  - Opisując, co czujesz, np. „Naprawdę lubię patrzeć na twoje szkolne zeszyty. Uważam, że masz bardzo piękne pismo”.
  - Wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.**
8. Co możesz zrobić lub powiedzieć, aby zachęcić dziecko do samodzielności?
- Daj mu możliwość wyboru („to lub tamto”) bez wywierania presji.
  - Zachęcaj dziecko do korzystania z zewnętrznych zasobów, mieszczących się poza domem.
  - Wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.**
9. Twoje dziecko nie zaliczyło sprawdzianu. Co możesz zrobić?
- Nie pozwól mu się poddać i staraj się go motywować do nauki.
  - Pokaż, że szanujesz jego wysiłki, nie zadawaj zbyt wielu pytań na ten temat.
  - Wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.**

10. Co jest lepszą alternatywą dla karania dzieci?

- a. Wyraż swoje uczucia (np. „Jestem wściekły / rozczarowany / zły”) i sformułuj swoje oczekiwania wobec nich (np. „Oczekuję, że naprawisz lampę”)
- b. Pozwól, aby dokonały wyboru („Możesz pożyczyć rzeczy z mojego biura o ile je przywieziesz z powrotem. W przeciwnym razie niczego Ci już nie pożyczę. Twój wybór.”)
- c. **Wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne**

PaRentsEdu - The Parents' Role in the out-of-school Education of their children

Formularz ewaluacyjny dla Modułu 4

- 1. Co myślisz o ćwiczeniach zaprezentowanych w module 4? Czy uważasz je za adekwatne do tematu?**

- 2. Co uważasz na temat metod nauczania stosowanych podczas sesji? Czy opierają się na założeniach edukacji nieformalnej?**

- 3. Czy współpraca z grupą i trenerami dobrze przebiegała?**

- 4. Która aktywność najbardziej przypadła ci do gustu i dlaczego?**

- 5. W jakim stopniu udało Ci się rozwinąć umiejętności ćwiczone w module 4?**

Proszę zaznaczyć odpowiedzi od 1 do 5 (1 – nie bardzo, 5 – wystarczająco wysoko)

Aktywne słuchanie	Empatia	Rozpoznawanie emocji	Komunikacja werbalna	Komunikacja niewerbalna	Współpraca międzygrupowa
1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

6. Czy aktywności dla modułu 4 spełniły twoje oczekiwania? Jeśli nie, czego brakowało?

7. Czy uważasz, że te metody i aktywności będą użyteczne w codziennym funkcjonowaniu? Odpowiedź uzasadnij.

8. Czy jako nauczyciel/rodzic/edukator postrzegasz proponowane aktywności jako takie, które powinny być wykorzystywane jako aktywności szkolne a nawet pozaszkolne? Odpowiedź uzasadnij.

9. W jaki sposób oceniasz moduł? Czy uważasz, że będzie miał wpływ i będzie wykorzystywany przez nauczycieli/edukatorów/rodziców?

Proszę zaznaczyć odpowiedzi od 1 do 5 (1 – nie bardzo, 5 – wystarczająco wysoko)

komentarz	1	2	3	4	5

10. Co byś zmienił lub dodał do tego modułu?

Weź pod uwagę, że wszystkie sugestie z twojej strony są dla nas niezwykle cenne!

Dziękujemy za współpracę!